

<p>۱- نتیجه اندیشه در افق بالاتر از سطح زندگی روزمره و نیازهای طبیعی چیست؟ خود را با نیازهایی مهم تر روبرو می بیند. این نیازها به تدریج به دل مشغولی، دغدغه و حتی درد متعالی تبدیل می گردند که قرار و آرام را از او می گیرد تا پاسخ آن ها را نیابد، آرام نمی گیرد. این دغدغه و درد، نشانه بیداری و هوشیاری و ورود به وادی انسانیت است.</p>
<p>۲- سه مورد از نیازهای بنیادین انسان را نام ببرید . [د ۹۰]</p> <p>درک هدف زندگی - درک آینده خویش - کشف راه درست زندگی</p>
<p>۳- اگر انسان هدف حقیقی را بدست نیاورد، چه می شود؟ عمر خود را از دست داده، درحالی که سعادت و خوشبختی را هم به دست نیاورده است.</p>
<p>۴- بنابر کدام دو صفت از اوصاف خداوند، مرگ نابود کننده انسان پایان همیشگی زندگی اش نیست؟ بنابر حکمت و عدل خداوند، مرگ نابودکننده او و پایان همیشگی زندگی اش نیست.</p>
<p>۵- دغدغه اصلی انسان های فکور و خردمند چیست؟ کشف راه درست زندگی؛ راه زندگی یا « چگونه زیستن » که ارتباط دقیقی با دو نیاز «درک هدف زندگی» و «درک آینده خویش» دارد.</p>
<p>۶- چه رابطه ای میان نیاز به « کشف راه درست زندگی » با سایر نیازهای بنیادین بشر وجود دارد ؟ [خ ۸۵ - ۸۷]</p> <p>ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد و دغدغه اصلی انسان های فکور و خردمند است؛ به خصوص که انسان فقط یک بار به دنیا می آید و یک بار آن را تجربه می کند. انسان می داند که اگر راه درست زندگی را انتخاب نکند، به آن هدف برتری که خداوند در خلقت او قرار داده، نخواهد رسید و در آخرت دچار خسران خواهد شد.</p>
<p>۷- پاسخ راهگشا و اطمینان بخش ما به نیازهای بنیادین، باید چه ویژگی هایی داشته باشد؟ پاسخ ها باید ۱- همه جانبه و ۲- کاملاً درست و قابل اعتماد باشند.</p>
<p>۸- چرا پاسخ به نیازهای بنیادین انسان باید « همه جانبه » باشد ؟ [خ ۸۹]</p> <p>زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی انسان پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی توان برای هر بُعدی برنامه ریزی جداگانه ای کرد.</p>
<p>۹- چرا پاسخ به نیازهای بنیادین انسان باید «کاملاً درست و قابل اعتماد» باشد ؟ [ش ۸۸- ش ۹۰-خ ۹۲]</p> <p>زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است تا کارایی آن مشخص شود درحالی که عمر محدود آدمی برای این تجربه کافی نیست .</p>
<p>۱۰- چه کسی می تواند انسان را در جهت پاسخگویی درست به نیازها رهنمون شود؟ آنکه آگاهی کاملی از خلقت انسان، هدف از خلقت، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او و چگونگی زندگی در جهان آخرت و ارتباط آخرت با دنیا داشته باشد.</p>
<p>۱۱- آیا دستگاه تفکر انسان به تنهایی می تواند به نیازهای بنیادین پاسخ کامل و جامع دهد؟ خیر زیرا نمی تواند پاسخی همه جانبه و کاملاً درست و قابل اعتماد برای نیازها ارائه کند.</p>
<p>۱۲- چرا هدایت یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است ؟ [خ ۸۶]</p> <p>خدای جهان، خالق حکیم است. پس هر مخلوقی را برای هدفی معین خلق می کند و برای رسیدن به آن هدف، هدایتش می کند. پس هدایت یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است.</p>
<p>۱۳- هدف خلقت انسان چیست؟ تقرب به خداوند که تقرب به همه خوبیها و زیباییهاست.</p>
<p>۱۴- ویژگی ها و ارزشهایی که سبب تمایز بنیادین انسان از سایر موجودات می شود را به طور کامل شرح دهید . [د ۸۸]</p>

این ویژگی‌ها متناسب با هدف خلقت انسان، یعنی تقرب به خداوند که تقرب به همه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست، می‌باشد. یکی از این ویژگی‌ها، توانایی تفکر و تعقل و ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب است.

۱۵- اینکه می‌گوئیم «حرکت انسان اختیاری است» به چه معنا است؟
بدان معناست که انسان می‌تواند هدف درست را تشخیص دهد، آنرا برگزیند و به سویش حرکت کند.

۱۶- دو چراغ راه که خداوند برای تشخیص درست هدف به انسان داده است، کدامند؟ [ش ۸۹]
عقل - پیامبران یا فرستادگان الهی

۱۷- انسان در راستای تشخیص هدف و راه رسیدن به آن به کمک عقل چه نکاتی را در می‌یابد؟
انسان به کمک عقل خود بسیاری از مجهولات و مسائل را درمی‌یابد و پاسخ می‌دهد. مثلاً می‌داند که جهان مبدأ و آفریدگاری دارد و آینده‌ای روشن در انتظار اوست. همچنین انسان به کمک عقل خود متوجه می‌شود که نمی‌تواند پاسخ برخی از مسائل بنیادین را به طور درست و کامل بدهد و برای این گونه مسائل نیازمند هدایت الهی است.

۱۸- منظور از حجت آشکار و حجت نهان در کلام امام کاظم (ع) چیست؟ [د ۸۵ - خ ۸۸]
منظور از حجت آشکار، رسولان و انبیا و ائمه‌اند و منظور از حجت نهان، همان عقل انسان‌هاست.

۱۹- وسیله فهم پیام الهی چیست؟ [خ ۸۵] / ۲۴- تعریف عقل چیست؟
عقل وسیله فهم پیام الهی است.

۲۰- هرکس با تفکر و تعقل خود در پیام الهی بیندیشد، چه مواردی را در خواهد یافت:
اینکه: ۱- هدف و مقصد زندگی انسان چیست و با کدام هدف، زندگی وی معنای حقیقی خود را خواهد یافت. ۲- آینده انسان چیست و چگونه رقم می‌خورد. ۳- راه درست زندگی چیست و چگونه به سعادت خواهد رسید.

۲۱- برای رسیدن به یک زندگی هدفمند، شاد، رضایت بخش و خوش فرجام، آسان‌ترین، مستقیم‌ترین و مطمئن‌ترین راه، چه راهی است؟ (پیام آیه یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول ...)
استجاب دعوت خداوند که توسط رسول اکرم تحت عنوان دین به عنوان مجموعه تعالیمی برای زندگی عرضه شده است.

۲۲- آیا می‌توان پاسخ به نیازهای برتر را به احساسات شخصی و سلیقه فردی واگذار کرد و گفت که می‌خواهم بدون بررسی و تحقیق کافی به این نیازها پاسخ دهم؟ چرا؟

خیر - زیرا عمر انسان کوتاه است و این عمر فقط یک بار در اختیار او گذاشته می‌شود و اگر آن را صرف اندیشه‌های شخصی کند و راه تجربه و آزمون را در پیش گیرد عمرش بیهوده تلف خواهد شد و در پایان، چیزی جز حسرت و پشیمانی در پی نخواهد داشت.
خیر- راه کمال و رشد هر نوع از موجودات، راه معین و خاصی است. به میزانی که از این راه و قانون دور شویم، درد و رنج و تبعات منفی آن را باید بپذیریم. سلیقه‌ها تا آنجا قابل استفاده هستند که به راه تکامل انسان ضربه وارد نکنند و در چارچوب آن قرار گیرند. و اگر کسی سلیقه‌ای داشت که با قانون‌مندی رشد انسان و ابعاد معنوی او در تضاد بود، باید به نتایج آن تن دردهد و آماده مضرّات آن باشد

۲۳- آیا انسان می‌تواند پاسخ دادن به این نیازها را نادیده بگیرد و براساس ضرب المثل «هرچه پیش آید خوش آید» رفتار کند؟ چرا؟
خیر- چون پاسخ گویی مناسب به نیازهای برتر(بنیادین) سعادت و خوشبختی را به دنبال دارد و بی توجهی به آنها شقاوت و بدبختی را نصیب انسان خواهد کرد. لذا انسان نمی‌تواند به خواسته‌های درونی خود پاسخ منفی دهد.
خیر- این افراد روزی متوجه تفاوت نحوه‌های مختلف زندگی می‌شوند که دیگر قادر به انجام دادن کاری نیستند. در آن روز نمی‌توانند خود را به بی‌خیالی بزنند؛ زیرا گرفتار عواقب کارهای خود شده‌اند و رنج و عذاب آن را احساس می‌کنند. بنابراین، انسان عاقل نمی‌تواند چنین نگرشی داشته باشد.

پرسش‌های درس دوم :

۱- خداوند یک دین برای پیامبران تشریح کرده و از آنان خواسته این دین را بپادارند و در آن اختلاف و تفرقه نکنند.
۲- کسانی که از مردم می‌خواهند پیرو ادیان دیگری مانند یهودیت یا مسیحیت شوند، راه نادرستی را می‌پیمایند. همه باید به آیین ابراهیم که همان دین اسلام است دعوت کنند.
۳- هدایت شده واقعی کسی است که به همه پیامبران ایمان داشته و میان آنان تفرقه نیندازد.
۴- هر پیامبری دین الهی را متناسب با سطح درک و فهم مردم برای قوم و دوره خود تبلیغ می‌کند تا تا مردم آن دوره بتوانند آن پیام را بفهمند و درک کنند
۵- اسلام (تسلیم خدا بودن) نام تنها دین الهی است. و کسانی سبب تفرقه در دین شدند که به حقیقت آگاه بودند اما با سرکشی و کفر به آیات الهی دست به این کار زدند
۶- حضرت محمد(ص) آخرین پیامبر خداست و پس از ایشان پیامبری نیست.
۷- خداوند، مسئولیت پیامبری را بر عهده کسانی قرار می‌دهد که می‌داند توانایی و ویژگی انجام این مسئولیت را دارند.
۸- فطرت از چه کلمه گرفته شده است و به چه معناست؟ فطرت از کلمه فَطْر به معنای خلق و ابداع است. فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است.
۹- وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوئیم؛ منظور چیست؟ منظور از آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که در اصل آفرینش وی وجود دارد.
۱۰- ویژگی‌های فطری مشترک بین انسان‌ها چیست؟ استعداد تفکر و تعقل و قدرت اختیار، فضیلت‌های اخلاقی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی بیزارند، به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند و به حدّ معینی قانع نمی‌شوند، از فنا گریزان و در جستجوی حیات جاودانه، زندگی در جامعه عادلانه را دوست دارند و از ظلم و ستم گریزانند، همه به دنبال راهی هستند که آنان را به سعادت حقیقی برساند.
۱۱- چرا خداوند یک برنامه کلی به انسانها عنایت کرده است؟ یا چرا خداوند برای انسانها یک دین فرستاده است؟ به سبب ویژگیهای فطری مشترک انسانها و هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است
۱۲- نام برنامه کلی که خداوند به انسانها عنایت کرده است؛ چیست و به چه معناست؟ این برنامه اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداست.
۱۳- از محورهای اصلی برنامه « دین واحد » دو مورد را بنویسید . [ش ۸۷] ایمان به خدای یگانه و دوری از شرک - ایمان به معاد و سرای آخرت - اعتقاد به عادلانه بودن نظام هستی - ایمان به فرستادگان الهی و راهنمایان دین - عبادت و بندگی خداوند با انجام دادن فرایض - کسب مکارم اخلاقی - دوری از رزایل و زشتیهای اخلاقی - برپایی نظام اجتماعی بر اساس عدل
۱۳،۱- چرا میگوئیم پیامبران همه آورنده یک دین بوده‌اند؟ هر پیامبری آمده است مردم را به محورهای اصلی یک برنامه فراخوانده است. به همین جهت است که می‌گوییم محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده است و همه آورنده یک دین بوده‌اند.
۱۴- دعوت پیامبران و تعالیم ایشان در چه موارد یکسان و مشترک و در چه مواردی تفاوت داشته است؟ محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان و در اصل بسیاری از احکام، مانند نماز، روزه، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر مشترک بوده است و تعالیم آنان در برخی از احکام فرعی تفاوت داشته است، همانند چگونگی انجام نماز و روزه، پرداخت زکات، احکام خانواده و جامعه
۱۵- علل آمدن پیامبران متعدّد را نام ببرید . [خ ۸۵ - ۸۶ د] ۱- پایین بودن سطح درک انسان‌های اولیه ۲- از بین رفتن تعلیمات پیامبر قبل یا تحریف کلی آن تعلیمات ۳- استمرار در دعوت و ترویج پیوسته آن
۱۶- از علل آمدن پیامبران متعدّد « لزوم استمرار در دعوت و ترویج پیوسته آن » را توضیح دهید . لازمه استقرار و ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران، در طول زمان‌های مختلف قدم در راه تبلیغ دین می‌گذاشتند و سختی‌ها و ناملایمات را تحمل می‌کردند. این تداوم سبب شد که تعالیم الهی در میان مردم بماند، جزء آداب و فرهنگ آنان شود و کسانی نتوانند به سادگی آن را از میان جامعه بشری بیرون کنند.

۱۷- از علل آمدن پیامبران متعدّد « رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام » را توضیح دهید .

به دلیل رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن مانند دانش و فرهنگ؛ لازم بود تا در هر عصر و دوره ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند تا آنان پیام الهی را در حد فهم خود درک کنند و به آن ایمان آورند.

۱۸- از علل آمدن پیامبران متعدّد « از بین رفتن یا تحریف تعلیمات پیامبر پیشین » را توضیح دهید . [خ ۹۰- ۹۰د]

به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت ، تعلیمات انبیاء به تدریج فراموش می گردید یا به گونه ای عوض می شد که دیگر با اصل آن شباهتی نداشت . بر این اساس پیامبران بعدی می آمدند و تعلیمات اصیل و تحریف نشده را بار دیگر به انسانها ابلاغ می کردند .

۱۹- حدیث « نَحْنُ مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ » به کدام یک از علل آمدن پیامبران متعدّد اشاره دارد ؟ [خ ۸۹] پایین بودن سطح درک انسانهای اولیه

- ماموریت انبیاء از نظر پیامبر اکرم(ص) را بنویسید. که با مردم به اندازه فهم و درکشان سخن بگویند.

۲۰- اگر خداوند یک دین برای انسانها فرستاده است ، پس چرا اکنون ادیان الهی مختلفی در جهان وجود دارد ؟ (ذکر یک مثال) [ش ۸۵د ش ۹۰] منشأ اختلاف و چند دینی آن دسته از مبلغان دینی و مذهبی بوده اند که با آمدن پیامبر جدید در مقابل دعوت او ایستاده و او را به عنوان پیامبر نپذیرفته اند. اگر علما یهودی و مسیحی، در آن روز، پیامبری رسول اکرم را می پذیرفتند، این اختلاف هم به وجود نمی آمد.

- منشأ اصلی اختلاف و چند دینی از نظر قرآن کریم چیست ؟ [خ ۹۱]

قرآن کریم منشأ اصلی اختلاف و چند دینی را آن دسته از رهبران دینی معرفی می کند که به خاطر حفظ مقام و موقعیت و منافع خود در برابر دعوت پیامبر جدید ایستادند و پیامبری او را انکار کردند و سبب اختلاف و چند دسته شدن پیروان پیامبران شدند .

- قرآن منشأ اصلی اختلاف و چند دینی را کدام دسته از رهبران دینی معرفی می کند؟ [خ ۹۳]

۲۱- معجزه (اعجاز) را تعریف کنید . [خ ۸۵- ۸۶د]

پیامبران به اذن خدا کارهای خارق العاده که مخالفان از مقابله با آن عاجز بودند ، انجام می دادند این کارها که در حکم نشانه های نبوت ایشان بود را معجزه می گویند.

۲۲- آثار خارق العاده پیامبران را چرا معجزه می نامند و در قرآن به چه نام می برند؟

چون دیگران نمی توانند مانند آنها انجام دهند - در قرآن "آیت" یعنی نشانه و علامت نبوت نام برده شده است

۲۳- چرا عصمت در حوزه مسئولیتهای مربوط به رسالت ضروری است ؟ (ذکر ۲ مورد) [خ ۸۶]

- دین الهی به درستی به مردم نمی رسد و امکان هدایت از مردم سلب می شود .

- امکان انحراف در تعلیم الهی پیدا می شود و اعتماد مردم به دین از دست می رود .

- امکان دارد کارهایی مخالف دستوره های الهی انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و به گمراهی و انحراف مبتلا شوند .

اگر پیامبران عصمت نمی داشتند، در مسیر هدایت چه خطرهایی سایر انسانها را تهدید می کرد؟

اگر پیامبری در مقام تعلیم و تبیین دین معصوم نباشد، چه پیامدی خواهد داشت؟ [خ ۹۴]

۲۴- مسئولیت های مربوط به رسالت که باید پیامبران در آن حوزه ها دارای عصمت باشند؛ کدام است ؟

۱- دریافت و ابلاغ وحی، ۲- تعلیم و تبیین دین، ۳- اجرای فرمان الهی

۲۵- مصونیت از گناه و خطا در پیامبران به چه صورتی است ؟ توضیح دهید . [ش ۸۵]

پیامبران با وجود مقام و منزلتی که دارند، انسانند و کارهای خود را با اختیار انجام می دهند و چنان مرتبه ای از ایمان و تقوا را دارند که هیچ گاه به سوی گناه نمی روند و از چنان بینش عمیقی برخوردارند که به خطا و اشتباه گرفتار نمی شوند .

- آیا مصونیت از گناه در پیامبران به دلیل یک مانع بیرونی است یا با اختیار به سمت گناه نمی روند ؟ توضیح دهید. [خ ۸۷]

۲۶- عصمت از گناه و دوری از خطا و اشتباه هر کدام بخاطر کدام ویژگی پیامبران است؟

عصمت از گناه بواسطه مرتبه بالای ایمان و تقوا و دوری از خطا و اشتباه بواسطه بینش عمیق

۲۷- آیا پیامبر(ص) در اجتماعات مختلف مسلمانان موضوع خاتم‌بودن خود را یادآوری می‌کردند؟ چرا؟
بله تا پس از ایشان، کسی ادعای پیامبری نکند.

۲۸- عواملی که سبب شد شریعت پیامبر اکرم(ص) جاویدان باشد را فقط نام‌برید. [ش ۸۹] عواملی که انسانها را بی‌نیاز از کتاب جدید مینمود؟
۱- آمادگی جامعه برای دریافت برنامه زندگی
۲- حفظ قرآن از تحریف
۳- وجود امام معصوم(ع) پس از پیامبر اکرم(ص)
۴- پیش‌بینی راههای پاسخگویی به نیازهای زمانه

۲۹- از عواملی که انسان‌ها را بی‌نیاز از کتاب جدید می‌نمود، «آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی» را توضیح دهید.
یکی از عوامل بعثت پیامبر جدید، پایین‌بودن سطح درک انسان‌ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی بود. در عصر نزول قرآن رشد عقلی بشریت به میزانی رسیده بود که بتواند کامل‌ترین برنامه را دریافت کند و به کمک این برنامه، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را بدست آورد.

۳۰- از عوامل جاودانگی شریعت پیامبر اکرم(ص) «حفظ قرآن کریم از تحریف» را توضیح دهید. [ش ۸۶]
در پرتو عنایت الهی و اراده خداوندی و با اهمیتی که پیامبر اکرم(ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت و نیز در پی رشد انسان‌ها و با تلاش و کوشش مسلمانان در دوره‌های مختلف، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید.

۳۱- از عواملی که انسان‌ها را بی‌نیاز از کتاب جدید می‌نمود، «وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم(ص)» را توضیح دهید.
وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم(ص) سبب شد که نقش‌ها و مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی، ادامه یابد و جامعه از این جهت کمبودی نداشته باشد.

۳۲- از عواملی که انسان‌ها را بی‌نیاز از کتاب جدید می‌نمود، «پیش‌بینی راههای پاسخگویی به نیازهای زمانه» را توضیح دهید.
مجموعه معارف و احکام موجود در قرآن، سیره و سنت پیشوایان دین، بگونه‌ای از جانب خدا طراحی شده که با مراجعه به آنها می‌توان پاسخ به سؤال‌ها و نیازهای جوامع را در همه دوره‌ها به دست آورد؛ به شرط آن که از روش علمی و درست تحقیق که به وسیله عالمان و متخصصان دین تدوین شده است، استفاده گردد و با دانش لازم و بصیرت کافی عمل شود.

۳۳- ویژگیهای دین اسلام که سبب انطباق آن با نیازهای متغیر زمان می‌شود را نام ببرید. [خ ۸۹-۹۰ د]
اول: توجه به نیازهای ثابت در عین توجه به نیازهای متغیر
دوم: اختیارات حاکم و نظام اسلامی

۳۴- از ویژگیهای انطباقی دین اسلام «توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت» را توضیح دهید.
انسان در زندگی فردی و اجتماعی خود دو دسته نیاز دارد: نیازهای ثابت که دین اسلام برای پاسخ به آنها قوانین ثابت و مشخصی دارد و دسته دیگر، نیازهای متغیر که معارف اسلام به گونه‌ای طراحی شده است که متخصصان دین می‌توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده در جامعه، قوانین مورد نیاز جامعه را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.

۳۵- از ویژگیهای انطباقی دین اسلام «اختیارات حاکم و نظام اسلامی» را توضیح دهید.
تحولات و مسائل اجتماعی گاهی شرایط خاصی را در جامعه اسلامی پدید می‌آورد که نیازمند قوانین و مقررات ویژه آن شرایط است. به طور مثال صنعت بیمه و بانکداری از نیازهای زندگی امروزه است که حاکم اسلامی در چارچوب قوانین اسلام آن‌ها را به اجرا درمی‌آورد.

۳۶- اختیارات حکومت اسلامی چگونه پاسخگوی نیازهای جدید است؟
تحولات و مسائل اجتماعی گاهی شرایط خاصی را در جامعه اسلامی پدید می‌آورد که نیازمند قوانین و مقررات ویژه آن شرایط است. که حاکم اسلامی در چارچوب قوانین اسلام آن‌ها را به اجرا در می‌آورد.

۳۷- درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

- پیامبران از چنان بینش عمیقی برخوردارند که به خطا و اشتباه گرفتار نمی‌شوند. [ش ۹۰ ص]
- محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده است و همه آنها آورنده یک دین بوده‌اند. [خ ۹۲ ص]

<p>۱- ویژگی مهم قرآن کریم را بنویسید . [خ ۹۰] دلیل و سندِ نُبُوتِ پیامبر اکرم (ص) است . جاودانه و همیشگی است .</p>
<p>۲- ترجمه کنید : « أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ، قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ ... » (بقره، ۲۳) [ش ۸۷- ۸۸ (با پیام)- ش ۹۰- ۹۰د] میگویند (پیامبر) به خدا افترا بسته است، بگو اگر میتوانید یک سوره مانند آن بیاورید . پیام : تَحَدَى یا مبارزه طلبی</p> <p>- کسی که می پندارد قرآن کریم از جانب خدا نیست، برای اثبات ادعای خود چه باید بکند؟</p>
<p>۳- با توجه به عبارت قرآنی « ... وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا . » (نساء، ۸۲) دلیل الهی بودن قرآن چیست ؟ [خ ۹۱]</p> <p>انسجام درونی قرآن در عین نزول تدریجی آن</p> <p>- آیه شریفه « ... وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا . » (نساء، ۸۲) به کدام ویژگی اعجاز محتوایی قرآن اشاره دارد؟ [خ ۹۳]</p> <p>۴- چرا خداوند در آیه ۸۲ سوره نساء می فرماید اگر قرآن از غیر خدا بود، اختلاف و ناسازگاری بسیاری در آن مشاهده می شد؟</p> <p>اگر قرآن کریم از جانب خداوند نمی آمد و به تدریج توسط شخص پیامبر(ص) یا هر فرد دیگری در مدت ۲۳ سال تنظیم می شد، اختلافات زیادی در آن پدید می آمد. چون پیامبر(ص) روز به روز پخته تر و کاملتر می شد، علم ایشان افزایش می یافت و در مقابل رخدادها، موضع گیری های بهتری می گرفت و نظرات بهتری ارائه می نمود.</p>
<p>۵- در چه صورتی جای آن بود که کج اندیشان درباره الهی بودن قرآن دچار شک شوند؟</p> <p>در صورتیکه پیامبر(ص) پیش از قرآن، نوشته ای می خواند و یا با دست خود چیزی را می نوشت کجروان به شک می افتادند</p>
<p>۶- از معجزات حضرت موسی(ع) و حضرت عیسی(ع) دو مورد را بیان کنید.</p> <p>از معجزه های حضرت موسی ، یکی تبدیل شدن عصایش به ماری بزرگ بود و دیگری نوری بود که هنگام بیرون آمدن دست او از گریبان، همه جا را روشن می کرد. از معجزه های حضرت عیسی شفا دادن بیماران لاعلاج و زنده کردن مردگان بود</p>
<p>۷- معجزه در چه صورت اتفاق می افتاد؟ و برای چه امری به کار می رفت؟</p> <p>معجزه ها به اذن خدا انجام می شد و فقط برای اثبات نبوت پیامبران به کار می رفت.</p>
<p>۸- آیا می دانید معجزه های حضرت موسی و حضرت عیسی چه تناسبی با زمان آنان داشت؟</p> <p>معجزه هر پیامبر کاملاً مرتبط با فرهنگ مردم آن زمان بوده است. در زمان حضرت موسی(ع) سحر و جادو جلوه داشت و در زمان حضرت عیسی(ع) پزشکی و طب.</p>
<p>۹- تحدی را تعریف کنید . [ش ۸۵ - ۸۶ - ۸۷د - ۸۸خ - ۸۹د - ۹۰ش] پیامبر اسلام (ص) از مخالفان می خواهد اگر در الهی بودن کتاب قرآن شک دارند ، یک سوره مانند آن بیاورند این دعوت به مبارزه را تحدی می گویند .</p>
<p>۱۰- آسان ترین راه برای غیرالهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم چیست؟ [خ ۹۳]</p> <p>آوردن سوره ای مشابه یکی از سوره های این کتاب الهی است که دانشمندان و متخصصان، برابری آن را با سوره ای از قرآن بپذیرند</p>
<p>۱۱- اعجاز پیامبر(ص) اگر به زمان خودش اختصاص داشت ، چه مشکلی پیش می آمد؟ [د ۸۵] از آنجا که پیامبر اکرم (ص) آخرین پیامبر و تعلیمات ایشان برای همه زمان ها و دوران بعد از اوست ، سندِ نُبُوتِ و حَقَانِیَّتِ او نیز به گونه ای است که در همه زمان ها و دوران ها حاضر است و اگر معجزه پیامبر اکرم (ص) از نوع کتاب و علم و فرهنگ نبود نمی توانست شهادی حاضر بر نُبُوتِ ایشان باشد .</p> <p>- چرا خداوند معجزه پیامبر(ص) (ص) را از نوع کتاب قرار داده است ؟ [د ۹۰]</p> <p>- چه رابطه ای بین ختم نبوت و جاودانه بودن قرآن وجود دارد؟</p> <p>- اگر اعجاز پیامبر اکرم به زمان خودش اختصاص داشت، چه مشکلی پیش می آمد؟</p>
<p>۱۲- شگفتی اعجاز قرآن در چیست؟</p> <p>اینکه هر قدر زمان می گذرد و انسان به قله های بلندتری در علم و معرفت دست می یابد، نه تنها از ارزش آن کاسته نمی شود بلکه درخشندگی آن آشکارتر می گردد و ابعاد جدیدی از معارف آن کشف می شود.</p>
<p>۱۳- جنبه های اعجاز قرآن کریم را نام ببرید . [ش ۸۶- ۸۷د]</p> <p>نشانه های لفظی و ظاهری - نشانه های محتوایی و معنایی</p>

<p>۱۴- منظور از اعجاز لفظی و ظاهری چیست و چه کسانی آن را در می‌یابند؟ فصاحت و بلاغت قرآن کریم، زیبایی‌های لفظی، ساختار موزون کلمه‌ها و جمله‌ها، رسایی در معنا با وجود ایجاز و اختصار و بسیاری دیگر از ویژگی‌های هنرمندانه ادبی قرآن کریم، بی‌مانند است. هرکس که اندکی با زبان عربی آشنا باشد، پس از انس با قرآن، این امر را درمی‌یابد</p>
<p>۱۵- چه چیز سبب نفوذ خارق العاده کتاب آسمانی در افکار و نفوس شده است؟ این امر اختصاص به چه زمانی دارد؟ زیبایی و شیرینی بیان، موزون بودن کلمه‌ها و رسایی تعبیرات قرآن کریم. در طول تاریخ اینگونه بوده است و اختصاص به زمانی خاص ندارد.</p>
<p>۱۶- چرا در اوایل بعثت، سران مکه افرادی را مأمور کرده بودند که نگذارند مردم به خانه پیامبر بروند؟ تا آیات قرآن را نشنوند؛ زیرا می‌دانستند که این آیات، شنونده را تحت تأثیر قرار می‌دهد.</p>
<p>۱۷- منظور از اعجاز محتوایی و معنایی قرآن چیست؟ محتوای این کتاب شریف ویژگی‌هایی دارد که نشان می‌دهد از قلم هیچ دانشمندی تراوش نکرده است، چه رسد به شخصی که قبل از آن چیزی نوشته و آموزشی ندیده است. اساساً قرآن در چنان اوجی از معنا قرار دارد که اگر همه انسان‌ها یک دیگر را کمک کنند، نمی‌توانند حتی سوره‌ای مانند آن را بیاورند.</p>
<p>۱۸- چه ویژگی‌هایی از آیات قرآن، نشان‌دهنده اعجاز محتوایی و معنایی قرآن است؟ الف) انسجام درونی در عین نزول تدریجی ب) تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت ج) جامعیت و همه‌جانبه بودن ه) ذکر نکات علمی بی‌سابقه</p>
<p>۱۹- توضیح دهید چگونه قرآن کریم «در عین نزول تدریجی، انسجام درونی» دارد؟ [خ ۸۶] با اینکه ۶۲۳۶ آیه قرآن کریم در طول ۲۳ سال نازل شده و درباره موضوعات متنوعی مانند توحید، معاد، انسان، نظام خلقت، سرگذشت پیامبران، نظام اجتماعی، اخلاق و احکام سخن گفته است. با وجود این، نه تنها میان آیات آن تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه دقیق‌تر از اعضای یک بدن یا اجزای یک درخت هماهنگ و مؤید یکدیگرند.</p>
<p>۲۰- چرا دانشمندان معمولاً نظریات گذشته خود را تجدید نظر و اصلاح می‌نمایند؟ آیا قرآن نیز چنین کرده است؟ چرا؟ زیرا آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی و کمالشان متفاوت است. برخلاف قرآن زیرا حاصل فکر بشر نیست.</p>
<p>۲۱- قرآن کریم چند آیه دارد و در چه مدت بر پیامبر(ص) نازل شده؟ و درباره چه موضوعاتی سخن گفته است؟ بیش از شش هزار آیه قرآن کریم در طول ۲۳ سال نازل شده و درباره موضوعات متنوعی مانند توحید، معاد، انسان، نظام خلقت، سرگذشت پیامبران، نظام اجتماعی، اخلاق و احکام سخن گفته است.</p>
<p>۲۲- فرهنگ را تعریف کنید: مجموعه‌ای از افکار، عقاید، آداب و رسوم مردم که از آن به فرهنگ تعبیر می‌شود، ۲۳- فرهنگ مردم حجاز پیش از بعثت چگونه بوده است؟ آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود. آنان حتی آداب توحیدی باقی‌مانده از زمان حضرت ابراهیم(ع) را با شرک آمیخته و کعبه را مرکز بت‌های کوچک و بزرگ کرده بودند.</p>
<p>۲۴- برخورد قرآن با فرهنگ مردم حجاز چگونه بود؟ قرآن کریم نه تنها از این فرهنگ تأثیر نپذیرفت بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی چون عدالت‌خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها که آرمان‌های مقدس بشریت به شمار می‌روند سخن گفت.</p>
<p>۲۵- چه مواردی جزء آرمان‌های مقدس بشریت به شمار می‌روند؟ عدالت‌خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها</p>
<p>۲۶- از ویژگی‌های محتوایی و معنایی قرآن کریم «تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» را شرح دهید. فرهنگ مردم حجاز آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود. با وجود این، قرآن نه تنها از این فرهنگ تأثیر نپذیرفت بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی که آرمان‌های مقدس بشریت به شمار می‌روند سخن گفت.</p>
<p>۲۷- از ویژگی‌های محتوایی و معنایی قرآن کریم «جامعیت و همه‌جانبه بودن» را شرح دهید. [ش ۸۹] قرآن کریم با وجود اینکه حدود پانزده قرن پیش در جامعه‌ای به دور از فرهنگ و دانش نازل شده در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت بدان نیاز دارد سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است. این کتاب فقط از امور معنوی یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیتهای سیاسی و اجتماعی او و نیز رابطه وی با انسانهای دیگر سخن می‌گوید و برنامه‌ای جامع و همه‌جانبه را در اختیارش قرار می‌دهد</p>
<p>۲۸- توضیح دهید آیا قرآن که پانزده قرن پیش نازل شده می‌تواند پاسخگوی نیازهای بشر امروزی باشد؟ [خ ۸۷]</p>

قرآن کریم در مورد همهٔ مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت بدن نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است. این کتاب فقط از امور معنوی و آخرت و رابطهٔ انسان با خدا سخن نمی‌گوید بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیتهای سیاسی و اجتماعی او، رابطهٔ وی با انسان‌های دیگر سخن می‌گوید و برنامه‌ای جامع و همه‌جانبه را در اختیارش قرار می‌دهد.

۲۹- چرا قرآن کریم کتاب دیروز، امروز و فرداهای انسانهاست؟ [ش ۸۸]

معمولاً افکار و اندیشه‌ها به تدریج کهنه می‌شوند و با پیشرفت فرهنگ و دانش بشری همه یا قسمتی از آنها جای خود را به اندیشه‌های جدید می‌دهند اما می‌بینیم قرآن کریم نه تنها با پیشرفت زمانه کهنه نمی‌شود بلکه آفاق‌های جدید از حکمت و معرفت را به روی جویندگان می‌گشاید. این کتاب، کتاب دیروز، امروز و فرداهای انسانهاست. هر چه زمان بگذرد و انسانها به درجات عالی‌تری از فرهنگ و دانش برسند درخشندگی و شادابی قرآن بیشتر نمایان خواهد شد.

۳۰- از ویژگی‌های محتوایی و معنایی قرآن کریم « ذکر نکات علمی » را شرح دهید.

در جامعه‌ای که علم و دانش جایگاهی نداشت و خبری از رشته‌هایی مانند فیزیک، زیست‌شناسی، گیاه‌شناسی و ستاره‌شناسی نبود، قرآن کریم اشاره به برخی نکات علمی می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی‌سابقه بود و بعدها توسط دانشمندان کشف گردید. مانند زوجیت گیاهان و همه اشیاء و وجود جاذبه میان ستارگان.

۳۱- منظور از امی بودن پیامبر اسلام چیست و چه ارتباطی با معجزه بودن قرآن دارد؟

رسول خدا نیز که قبل از تولد، پدر و پس از مدتی مادر خود را از دست داده بود، مطابق رسم زمانه نزد کسی درس نخواند و خواندن و نوشتن نیاموخت. در عین حال، از همان ابتدای بعثت، آیاتی را بر مردم خواند که برترین معارف را در زمینه خداپرستی، معاد، انسان‌شناسی، اخلاق و سایر جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی دربرداشت و بزرگ‌ترین دانشمندان را به تکاپو واداشت و فیلسوفان، عارفان و ادیبان را خاضع کرد. از موضوعات شگفت‌انگیز در رابطه با اعجاز قرآن کریم توسط پیامبری درس نخوانده بود. [خ ۹۴]

- « موزون بودن در کلمات و رسایی در تعبیرات » مربوط به کدام جنبه اعجاز قرآن کریم است؟ [خ ۸۸-۹۱] نشانه‌های لفظی و ظاهری

- کامل کنید: [خ ۸۹] - نفوذ خارق‌العاده قرآن کریم در افکار و نفوس از نشانه‌های (لفظی و ظاهری) اعجاز این کتاب آسمانی است.

[خ ۹۳] اگر معجزهٔ پیامبر اکرم (ص) از نوع کتاب و علم و فرهنگ نبود نمی‌توانست شاهدی (حاضر بر نبوت) ایشان باشد

۱- یکی از وظایف پیامبر اکرم (ص) خواندن آیات قرآن برای مردم است. (بر اساس آیه لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ... يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ ...)
۲- وظیفه دیگر ایشان تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت می‌باشد. (بر اساس آیه لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ... وَ يُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ)
۳- هر انسانی وظیفه دارد از خدا و رسولش اطاعت کند. (بر اساس آیه قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ ...)
۴- آن کس می‌تواند از تاریکی به نور درآید که به خدا ایمان داشته باشد و ولایت الهی را بپذیرد. (بر اساس آیه وَلِيَ اللَّهُ وَلِي الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ)
۵- اگر کسی ولایت و سرپرستی خداوند را نپذیرد و به ولایت طاغوت درآید، نتیجه اش گرفتارشدن جاودانه در آتش جهنم خواهد بود. (بر اساس آیه وَ الَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِئُوهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ)
۶- مسلمانان نباید سلطه بیگانگان را بپذیرند. (بر اساس آیه ... وَ لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا)
۷- مسلمانان نباید برای دآوری به طاغوت و حکومت غیرالهی مراجعه کنند. (بر اساس آیه يُرِيدُونَ أَن يُتَّحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدِ امْرَأُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ)
۸- مسلمانان وظیفه دارند جامعه‌ای براساس عدل بنا کنند. (بر اساس آیه لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ... لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ)
۹- قلمروهای رسالت حضرت رسول اکرم(ص) را نام ببرید: [د ۸۵- ۸۷- ش ۹۰]
۱- دریافت و ابلاغ وحی، ۲- تعلیم و تبیین تعالیم وحی(مرجعیت دینی)، ۳- اجرای قوانین الهی از طریق ولایت بر جامعه (ولایت ظاهری)، ۴- ولایت معنوی
۱۰- از قلمروهای رسالت «دریافت و ابلاغ وحی» را توضیح دهید:
رسول خدا آیات قرآن کریم را به طور کامل از فرشته وحی دریافت می‌کرد و بدون کم و کاست به مردم می‌رساند. برای حفظ پیام الهی و امکان دسترسی مردم به آن، عده ای آیات قرآن را می‌نوشتند. عده زیادی هم آنها را حفظ می‌کردند. پیامبر اکرم این مسئولیت را به طور کامل به انجام رساند و قرآن کریم را مرتب و تنظیم کرد و در اختیار آیندگان قرار داد.
۱۱- برای حفظ پیام الهی و امکان دسترسی مردم به آن، چه اقداماتی صورت گرفت؟
برای حفظ پیام الهی و امکان دسترسی مردم به آن، عده ای از یاران آن حضرت آیات قرآن را می‌نوشتند. عده زیادی هم بودند که آیات و سوره ها را در سینه خود حفظ می‌کردند و پیامبر اکرم قرآن کریم را مرتب و تنظیم کردند و در اختیار آیندگان قرار داد.
۱۲- کاتبان و حافظان وحی چه کسانی بودند و اولین و برترین آنها که بود؟
نویسندگان قرآن را «کاتبان وحی» و حفظ کنندگان آیات را «حافظان وحی» می‌نامیدند. اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن، حضرت علی علیه السلام بود.
۱۳- از قلمروهای رسالت پیامبر اکرم (ص) «تعلیم و تبیین تعالیم دین» را توضیح دهید.
پیامبر اکرم (ص)، تنها رساننده وحی نبود بلکه وظیفه تفسیر و تبیین قرآن کریم را نیز بر عهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند. از این رو، گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است پس ایشان اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن بوده است.
۱۴- مرجعیت دینی مربوط به کدام قلمرو رسالت می‌شود؟
تعلیم و تبیین تعالیم وحی
۱۵- هدف از تعلیم و تبیین تعالیم وحی توسط پیامبر چه بوده است؟
اینکه مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند.
۱۶- نتیجه مراجعه مسلمانان به گفتار و رفتار پیامبر چیست؟
مسلمانان با مراجعه به آن، به معنای واقعی بسیاری از معارف این کتاب پی می‌برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می‌آموزند.
۱۷- اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی چیست؟
گفتار و رفتار پیامبر اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است
- گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است. [خ ۹۰ ص

۱۸- ما هم اکنون بر چه اساس بسیاری از وظایف خود را با جزئیاتش انجام می‌دهیم درحالیکه فقط کلیات آن‌ها در قرآن آمده است؟ ما هم اکنون، نماز، روزه، حج و بسیاری دیگر از وظایف خود را که کلیات آن‌ها در قرآن کریم آمده، مطابق گفتار و رفتار رسول خدا انجام می‌دهیم.

۱۹- اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن که بوده است؟ چرا چنین عنوانی برای ایشان بکار می‌رود؟ پیامبر(ص) اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن بود زیرا وظیفه تعلیم و تبیین قرآن کریم را برعهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند.

۲۰- «ولایت‌ظاهری» از قلمروهای رسالت پیامبر اکرم (ص) را توضیح دهید. [خ ۸۹]
منظور از ولایت‌ظاهری ولایت بر جامعه و پیاده کردن قوانین اسلام و اجرای قوانین و احکام الهی در جامعه بود. به همین جهت به محض اینکه مردم مدینه، اسلام را پذیرفتند و ایشان به مدینه هجرت کرده، به کمک مردم آن شهر و مهاجرانی که از مکه آمده بودند حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد پی‌ریزی نمود.

۲۱- منظور از ولایت‌ظاهری چیست؟
اجرای قوانین الهی از طریق ولایت بر جامعه

۲۲- اسلام بر چه پایه‌هایی استوار است و مهمترین آنها کدام است؟
روایات متعددی از معصومین علیهم السلام نقل شده است که اسلام را بر پنج پایه (نماز، روزه، حج، زکات، ولایت) استوار دانسته و از میان آن‌ها ولایت را مهم‌ترین پایه شمرده‌اند.

۲۳- چرا از میان پایه‌هایی که اسلام بر آنها استوار است، ولایت اهمیت بسیار بالای دارد؟
زیرا وقتی ولایت و حکومت اسلامی برقرار شود، فرصت برای اجرای تمام احکام دین از جمله نماز، زکات، روزه و حج فراهم می‌شود و مردم اعمال خود را در سایه ولایت الهی انجام می‌دهند.

۲۴- دو دلیل از دلایل نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت اسلامی را نام ببرید. [ش ۹۰]

- ۱- ضرورت اجرای احکام اسلامی مانند عدالت اجتماعی
- ۲- ضرورت پذیرش ولایت الهی و دوری از حکومت طاغوت

۲۵- از ادله نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت اسلامی، «ضرورت اجرای احکام اسلامی» را توضیح دهید:
از اهداف ارسال رسالت به مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط و زندگی اجتماعی خود را براساس قوانین عادلانه بنا نهند. این هدف بدون وجود یک نظام حکومتی سالم میسر نیست. قرآن برای رسیدن به جامعه عادلانه احکامی مانند حفظ استقلال و نفی سلطه، امر به معروف، مبارزه با ظلم و جهاد دارد. اجرای این قوانین بدون تشکیل حکومت امکان ندارد.

۲۶- از اهداف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند. خداوند چه ابزار و شیوه‌ای برای رسیدن به آن را در نظر گرفته است؟
خداوند در قرآن کریم برای رسیدن به جامعه عادلانه احکامی مانند خمس، زکات، حفظ استقلال جامعه و نفی سلطه بیگانگان، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد قرار داده است و این هدف بزرگ بدون وجود یک نظام حکومتی سالم میسر نیست.

۲۷- از ادله نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت اسلامی، «ضرورت پذیرش ولایت الهی و دوری از حکومت طاغوت» را توضیح دهید:
سرپرست حقیقی خداست لذا اطاعت از او و آنکه او معین کرده، واجب است و مراجعه به طاغوت و انجام دستوراتش بر مسلمانان حرام است. (آنکه فرمان می‌دهند و قانون می‌گذارند، درحالیکه خدا آنها را تعیین نکرده و فرمان و قانونشان نشأت گرفته از قرآن و برخاسته از فرمان الهی نیست)

۲۸- طاغوت را تعریف کنید. [خ ۸۵- ۸۶ د ۸۶- ۸۷ ش ۸۸- ۸۹ د ۹۰- ۹۲ خ ۹۳]

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که خداوند آنها را تعیین نکرده و فرمان و قانونشان نشأت گرفته از قرآن، یعنی برخاسته از فرمان الهی نیست طاغوت نامیده می‌شوند.

۲۹- از نگاه امام خمینی چه نظامی شرک الود است؟ چرا؟

هر نظام سیاسی غیراسلامی، نظامی شرک آمیز است، چون حاکمش طاغوت است.

۳۰- از قلمروهای رسالت «ولایت معنوی» را توضیح دهید:

ولایت معنوی برترین مقام پیامبر و سرپرستی و رهبری معنوی انسانها و مرتبه‌ای بالاتر از ولایت ظاهری است.

۳۱- رسول خدا چگونه به مقام ولایت معنوی رسیدند؟ رسول خدا با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه ای از کمال نائل شد که به آن ولایت معنوی می گویند.
۳۲- ولایت معنوی چگونه انجام می پذیرد. مثال بزنید. ۱- شهود عالم غیب و ماورای طبیعت. ۲- واسطه فیض خالق به مخلوق. ۳- به اذن الهی تصرف در عالم طبیعت: شفای بیمار، دفع خطر از افراد ۴- هدایت بندگان، نه از طرق معمول، بلکه از طریق امداد غیبی و الهامات روحی و معنوی و تصرف در قلوب.
۳۳- شرط بهره‌مندی از ولایت معنوی رسول اکرم چیست؟ میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.
۳۴- نتیجه ارتقاء درجه ایمان و عمل انسانها چیست؟ هرقدر درجه ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد: ۱- استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیشتر کسب می‌کنند و ۲- در می‌یابند که خداوند چه نقش عظیمی برعهده رسول خدا برای هدایت انسان‌ها گذاشته است.
۳۵- نمونه کامل هدایت بندگان از طریق ولایت معنوی را در چه شخصی می‌توان ملاحظه کرد؟ در ضمن بیان حدیث توضیح دهید. نمونه‌ای کامل از این نوع هدایت را می‌توانیم در رفتار رسول خدا با حضرت علی ببینیم. ایشان می‌فرماید: «روزی رسول خدا هزار باب از علم به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد.»
۳۶- آیه ۱۵ سوره شوری (... و امرت لاعدل بینکم) بر کدام یک از قلمروهای رسالت پیامبر دلالت دارد. در این آیه عبارت «فلذلک فادع واستقم كما امرت» بیانگر قلمرو دریافت و ابلاغ وحی و عبارت «و امرت لاعدل بینکم» بیانگر آن است ولایت ظاهری است و اینکه پیامبر(ص) آمده تا عدل را در جامعه اجرا کند و انجام این وظیفه بدون تشکیل حکومت اسلامی میسر نیست.
۳۷- نمونه‌هایی از احکام اجتماعی اسلام را که اجرای آن‌ها نیازمند تشکیل حکومت است، بیان کنید قوانین قضایی اسلام (احکام جزا، دیات و قصاص)، خمس و زکات، جهاد و تنظیم رابطه با کفار و بیگانگان.
۳۸- پیامبر اکرم به عنوان مرجع دینی مسلمانان، چه کارهایی را انجام می‌داد؟ پیامبر اکرم از حیث مرجعیت دینی، معارف الهی را برای مردم بیان می‌کردند. احکام اسلام را توضیح می‌دادند و عملاً به مردم می‌آموختند. مثلاً خودشان نماز را به جا می‌آوردند و به مردم می‌فرمودند: «به همین صورت که من نماز می‌خوانم، نماز بخوانید.»
۳۹- ترجمه کنید: «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ» (آل عمران، ۱۶۴) [خ ۸۸] به یقین خداوند بر مؤمنان منت گذاشت آنگاه که در میان آنان فرستاده‌ای از خودشان برانگیخت.
۴۰- ترجمه کنید: «... وَ لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا.» (نساء، ۴ / ۱۴۱) و هرگز خداوند قرار نمی‌دهد، برای کافران راهی (راه تسلط) بر مؤمنان.
۴۱- قلمروهای رسالت پیامبر (ص) را نام برده، بنویسید آیه «... يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ ...» به کدام یک از آنها اشاره دارد؟ [ش ۸۵] ۱- دریافت و ابلاغ وحی ۲- مرجعیت علمی ۳- ولایت و رهبری جامعه ۴- ولایت معنوی و آیه اشاره به «مرجعیت علمی» دارد.
۴۲- درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید. - ولایت و سرپرستی جامعه برای اجرای قوانین الهی را ولایت معنوی می‌گویند. [۸۹د] غ
۴۳- کامل کنید: - در اسلام، کسانی را که فرمان و قانونشان نشأت گرفته از قرآن نیست (طاغوت) می‌نامند. [ش ۸۸] - مراجعه به «طاغوت» و انجام دادن دستورهای وی بر مسلمانان (حرام) است. [خ ۹۰] - اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی (گفتار) و (رفتار) پیامبر است. [خ ۹۱]

(و) کشف ارتباط:

— کدامیک از گزینه های ستون سمت چپ به گزینه های ستون سمت راست مربوط می باشد؟ (در ستون سمت چپ دو مورد اضافی است)

۱- از اهداف ارسال پیامبران بنای جامعه ای است بر پایه عدل الف) حفظ استقلال جامعه در برابر کفار

۲- اسلام یک دین کامل و در بر دارنده هدایت انسان ب) جامعیت دین اسلام

در همه ابعاد فردی و اجتماعی آن است. ج) ضرورت اجرای احکام اسلامی

۳- عدم پذیرش سلطه بیگانگان توسط مسلمانان د) دریافت و ابلاغ وحی

(و) پذیرش ولایت الهی و نپذیرفتن حاکمیت طاغوت

<p>۱- اولین گام برای یافتن «طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی، پس از رحلت پیامبر(ص)» چیست؟ قبل از هر چیز لازم است مشخص شود که در میان قلمروهای سه گانه رسالت پیامبر، کدام یک با رحلت ایشان پایان می پذیرد و کدام یک باید ادامه یابد.</p>
<p>۲- کدام یک از قلمروهای رسالت پیامبر(ص) با رحلت ایشان پایان می پذیرد؟ چرا؟ قلمرو اول رسالت یعنی دریافت و ابلاغ وحی پایان می پذیرد بدلیل وجود قرآن و حفظ آن در میان مسلمانان. آن بخش از رسالت پیامبر که مربوط به نبوت می باشد، با رحلت ایشان تمام می شود زیرا پیامبر اکرم خاتم النبیین است.</p>
<p>۳- کدام یک از قلمروهای رسالت پیامبر(ص) با رحلت ایشان تعطیل نمی شود و باید ادامه یابد؟ چرا؟ دو قلمرو «تعلیم و تبیین تعالیم دین» و «ولایت و سرپرستی». زیرا با گذشت زمان و گسترش سرزمین اسلامی، ظهور فرقه‌ها و اندیشه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات پیچیده، نیاز به امام و رهبری که جامعه اسلامی را به سوی رستگاری و عدالت هدایت کند، همچنان وجود دارد. همچنین لازم است انسان‌هایی که قلب و جان خود را لایق پذیرش هدایت معنوی کرده‌اند، از این هدایت نیز برخوردار شوند.</p>
<p>۴- پیام حدیث: « مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً » را بنویسید. [خ ۸۷- ۸۸] هر کس بمیرد و امام زمان خود را شناخته باشد به مرگ جاهلی مرده است. - این روایت را تکمیل و ترجمه کنید: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ زمانه، مَاتَ مِيتَةً» [خ ۹۳]</p>
<p>۵- چرا نیاز به امام پس از پیامبر(ص) نه تنها از بین نمی رود، بلکه بیشتر هم می شود؟ [خ ۹۰] با گذشت زمان و پیدایش مسائل و مشکلات پیچیده اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، روز به روز نیاز به امام، که جامعه اسلامی را به سوی رستگاری و عدالت هدایت کند بیشتر می شود. حال اگر کسی امام خود را نشناسد بالتبع دچار حیرت و گمراهی می شود و زندگی جاهلانه مرگ جاهلانه بدنبال دارد. - چرا پیامبر(ص) فرموده است: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»؟</p>
<p>۶- چه کسی امام را معین و معرفی می کند و چگونه می توان او را شناخت؟ تنها کسی که می تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند، خداست. با تدبر در آیات و روایات مطمئن و مسلم نقل شده از پیامبر و مطالعه تاریخ اسلام در می یابیم که خداوند چه کسی را برای امامت برگزیده است. - درستی یا نادرستی گزاره زیر را با (ص / غ) مشخص کنید: [۹۰ د] تعیین جانشین رسول خدا با هدایت و راهنمایی خدا بوده و خدا ائمه اطهار (ع) را به این مقام برگزیده است. ص</p>
<p>۷- جانشین پیامبر(ص) باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد؟ چرا؟ از آنجا که امام همه مسئولیت‌های پیامبر، جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، باید صفات و ویژگی‌های خاصی داشته باشد. تا مردم در درستی راهنمایی‌ها و فرمان‌های وی به یقین و اطمینان برسند. از جمله این ویژگی‌ها «عصمت» است که تشخیص آن برای انسان ممکن نیست.</p>
<p>۸- هفت مورد از آیات و روایاتی که شاهد بر تعیین امام توسط خداوند می باشد؛ را نام ببرید؟ مراسم دعوت خویشان، آیه ولایت، آیه تطهیر، حدیث جابر، حدیث ثقلین، حدیث منزلت، حدیث غدیر</p>
<p>۹- از چه طریقی در می یابیم که خداوند، امیرالمؤمنین(ع) را به جانشینی منصوب فرموده است؟ با تدبر در آیات و روایات مطمئن و مسلم نقل شده از پیامبر و مطالعه تاریخ اسلام</p>
<p>۱۰- اولین بار در چه زمانی پیامبر(ص) جانشین خود را معرفی کردند؟ شرح ماجرا را توضیح دهید. حدود سال سوم بعثت فرمان خداوند آمد که «خویشان نزدیک خود را انذار کن». پیامبر چنین کرد و در پایان فرمودند: «که مرا در این راه کمک می دهد تا برادر من، وصی من و خلیفه من باشد؟» همه سکوت کردند اما حضرت امیر(ع) گفتند: «من یار و یاور تو خواهم بود» درخواست پیامبر سه بار مطرح شد. اما ... سپس، پیامبر دست حضرت امیر(ع) را گرفت و بیعتش را پذیرفت و فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»</p>
<p>۱۱- چرا پیامبر اکرم(ص) در شرایطی که حتی خویشانش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند، جانشین خود را معین کرد؟ انجام دادن این کار در ابتدای دعوتش به چه معناست؟ اولا اهمیت بالای مسئله جانشینی و امامت را نشان می دهد. ثانيا جانشینی ویژگی‌هایی دارد که نمی توان آن را به انتخاب مردم گذاشت و از همان ابتدا باید او را معرفی کرد تا مردم او را بشناسند.</p>

۱۲- آیه ولایت را بنویسید و ترجمه کنید؟ **إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ** ولی و سرپرست شما فقط خدا، رسولش و کسانی هستند که ایمان آوردند ، آنانکه نماز را بپا می دارند و زکات می دهند در حالیکه در رکوعند.
- نام آیه **«إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ»** را بنویسید. (بیان مصداق آیه) [خ ۸۸- ۸۹د] آیه ولایت - و مصداق آیه حضرت علی (ع) می باشد.

آیه شریفه **«إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ»** را تکمیل کنید. [ش ۹۳]

۱۳- چگونه از آیه ولایت برای اثبات تعیین امامت حضرت علی(ع) استفاده می شود؟

در این آیه، ابتدا خداوند، سپس پیامبر، سپس کسی که به خدا ایمان دارد، نماز را برپا می دارد و در حال رکوع صدقه می دهد؛ به عنوان ولی معرفی شده است. وقتی این آیه نازل شد پیامبر دریافت خداوند قصد معرفی ولی را دارد، با شتاب و در حالیکه آیه را می خواند و مردم را از آن آگاه می کرد، به مسجد آمد و پرسید: «آیا کسی در حال رکوع صدقه داده است؟» اینگونه مردم که همگی قبل از پیامبر شاهد ماجرا بودند مصداق ولی پس از پیامبر را دانستند.

۱۴- نزول آیه ولایت در هنگام انجام واقعه ای که مردم ناظر آن بودند و اعلام مصداق آن از جانب پیامبر(ص) به چه هدفی بود؟
برای آن بود که مردم به چشم خود ببینند و از زبان پیامبر بشنوند و امکان کتمان و مخفی کردن آن از بین برود.

۱۵- آیه تطهیر را بنویسید و ترجمه کنید؟

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيراً همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت، پلیدی و ناپاکی را ؛ و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.

۱۶- یک پیام آیه **«إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيراً»** را بنویسید. [خ ۸۶- ۸۷- ش ۸۸د]

این واقعه عصمت حضرت علی، حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین علیهم السلام را اعلام می کند.
اهل بیت به این معنای خاص که از هر پلیدی دور باشند، فقط شامل پنج تن می باشد.
چون اهل بیت معصوم هستند، سخن و عمل آنان معیار و ملاک و حجت است و باید مطابق آن عمل کرد.
- آیه زیر را تکمیل نموده و یک پیام از آن استخراج کنید: **«إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ ... وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيراً»** [خ ۹۲]

۱۷- بر اساس چه قرائنی آیه تطهیر منحصر در اهل بیت (علیهم السلام) است؟

پاسخ حضرت رسول(ص) به ام سلمه که: ای ام سلمه! تو از اهل بیت نیستی، تو همسر من هستی و عاقبت نیکویی داری. و نیز اقدامات حضرت رسول پس از نزول آیه مبنی بر صدا زدن هر روز صبح این خانواده به نام «اهل بیت»، مقابل در خانه حضرت علی(ع).

۱۸- برای اینکه مردم از موضوع ایه تطهیر مطلع شوند پیامبر چه اقدامی نمودند؟ پیامبر(ص)، مدت ها هر روز صبح، هنگام رفتن به مسجد از درخانه حضرت فاطمه(س) می گذشتند و اهل خانه را صدا می زدند و آیه تطهیر را تلاوت می فرمودند.

۱۹- سؤال جابر از حضرت رسول(ص) چه بود؟ پاسخ ایشان را بطور خلاصه بنویسید.

جابر پس از نزول آیه اولی الامر به پیامبر گفت: یا رسول الله، ما خدا و رسول او را شناخته ایم. لازم است اولوا الامر را هم بشناسیم. و حضرت پاسخ گفتند: ای جابر، آنان جانشینان من و امامان بعد از من اند. نخستین آنان علی بن ابی طالب است و سپس فرزندان او.

۲۰- نام امامی که پیامبر به جابر بشارت دیدارشان را در پیروی به او دادند، چیست؟ ایشان در تورات به چه صفتی معروف است؟
نام ایشان امام محمد بن علی (ع) که در تورات به « باقر » معروف هستند.

۲۱- در حدیث جابر پیامبر درباره حضرت امام زمان(عج) چه مطالب را می فرمایند؟

ایشان فرزندش می باشد که هم نام و هم کنیه من است. اوست که از نظر مردم پنهان می شود و غیبت او طولانی می گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می مانند.

۲۲- ترجمه و پیام های آیه: **« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ ... »** را بنویسید: [۸۵د]

ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا را اطاعت کنید و اطاعت کنید پیامبر را و صاحبان امر که از شمایند. پیام آیه: ۱- مسلمانان باید در برنامه های زندگی خود از خداوند، رسول و صاحبان امر اطاعت کنند. ۲- از آنجا که این سه اطاعت در کنار هم آمده، سرپیچی از هر مورد حرام است. ۳- از آنجا که مصداق اولی الامر در آیه مشخص نشده، برای آگاهی مردم و اشتباه نکردن، لازم است که پیامبر(ص)، ایشان را معرفی نماید.

۲۳- حدیث ثقلین را بیان کرده و ترجمه کنید: **إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي** ما ان تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا وَ أَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ. من در میان شما دو چیز گران بها می گذارم: کتاب خدا و عترتم اهل بیتم را. تا وقتی که به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمی شوید و این دو هیچ گاه از هم جدا نمی شوند تا کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.

- بر اساس حدیث ثقلین دو چیز گران بها که پیامبر(ص) پس از رحلت برای مردم بجا گذاشتند چه بود و درباره آنها چه سفارش فرمود؟ [۸۶د]
- **إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي ما ان تَمَسَّكْتُمْ لَنْ تَضَلُّوا أَبَدًا .** [خ ۹۴]

<p>۲۴- پیامبر(ص) حدیث ثقلین را چطور و در چه زمانی بیان فرمودند؟ حدیث ثقلین را پیامبر اکرم(ص) به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود بیان می فرمود.</p>
<p>۲۵- لفظ مشترک حدیث ثقلین و آیه تطهیر کدام است؟ چه استفاده‌ای از این اشتراک می توان کرد؟ لفظ مشترک این دو، عبارت «اهل بیت» است و با توجه به عملکرد پیامبر(ص) پس از نزول آیه تطهیر و اشتراک این لفظ در حدیث ثقلین، اثبات می شود که منظور پیامبر(ص) در اینجا نیز همه خانواده و همسران پیامبر نیستند بلکه پنج تن آل عبا‌اند.</p>
<p>۲۶- با تفکر در حدیث ثقلین، چه پیام هایی را می توان استخراج کرد؟ ۱- همان طور که قرآن و پیامبر لازم و ملزوم یک دیگریند و از هم جدا نمی شوند، قرآن و اهل بیت نیز همواره با هم اند. ۲- همان طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی می باشد.</p>
<p>۲۷- با استفاده از حدیث ثقلین، عبارت زیر را کامل کنید: در صورتی مسلمانان گمراه نمی شوند که از هر دو ثقل قرآن و عترت پیروی کنند. نمی توان برای هدایت به یکی از ایندو تمسک کرد. زیرا ایندو از هم جدا نمی شوند و قابل تفکیک نیستند. - دو مورد از نکاتی را که پیامبر اکرم(ص) در ارتباط با قرآن و اهل بیت(ع) در حدیث «ثقلین» بیان فرمودند، بنویسید. [ش ۸۵] - با توجه به حدیث ثقلین: «إِنِّي تَارِكٌ فَيْكُمْ الثَّقَلَيْنِ ...» مسلمانان در چه صورت گمراه نمی شوند؟ [ش ۹۳]</p>
<p>۲۸- از ادله ولایت و خلافت حضرت امیر(ع) حدیث منزلت را توضیح دهید: وقتی خداوند حضرت موسی را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی را پذیرفت. پیامبر اکرم نیز بارها به حضرت علی فرمود: تو برای من به منزله هارون برای موسی هستی؛ جز این که بعد از من پیامبری نیست.</p>
<p>۲۹- حدیث منزلت در ضمن بیان ولایت حضرت امیر(ع) بیانگر کدام ویژگی حضرت رسول است؟ اینکه ایشان خاتم الانبیاء هستند و پیامبری پس از ایشان نمی آید.</p>
<p>۳۰- آخرین حج حضرت رسول چه سالی واقع شد و چه نام داشت؟ پیامبر گرامی اسلام در سال دهم هجرت عازم مکه شد تا فریضه حج را به جا آورد. این حج که در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد، به «حَجَّةُ الْوِدَاعِ» و «حَجَّةُ الْبَلَاغِ» مشهور است.</p>
<p>۳۱- در حج آخر حضرت رسول(ص) چند نفر از مسلمین شرکت کرده بودند؟ و به چه هدفی؟ در این مراسم حج، حدود ۱۲۰ هزار نفر شرکت کرده بودند تا روش انجام دادن اعمال حج را از ایشان فراگیرند و اعمال را همراه ایشان بجا آورند.</p>
<p>۳۲- آیه ای که پیامبر(ص) را امر به ابلاغ ولایت حضرت امیر(ع) در چه زمانی نازل شد و در چه مکانی؟ پس از برگزاری حج و در مسیر بازگشت به مدینه در روز هجدهم ماه ذیحجه، در محلی به نام غدیرخم، آیه ۶۷ سوره مائده، نازل شد. - ترجمه و پیام آیه: « يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ... » (مائده، ۶۷) [خ ۸۵-۸۷-ش ۸۹-۹۰] ای پیامبر آنچه از پروردگارت بر تو نازل شده ابلاغ کن و اگر انجام ندهی پس رسالت او را به انجام نرسانده‌ای. پیام آیه: تعیین حضرت علی(ع) به عنوان جانشین خود (اشاره به محتوای حدیث غدیر)</p>
<p>۳۳- با توجه به آیه ابلاغ خداوند چه فرمانی به پیامبر(ص) می دهد؟ اهمیت این فرمان چقدر است؟ و چرا به ایشان وعده می دهد که او را حفظ خواهد کرد؟ آنچه بدان فرمان یافته به مردم برساند و ابلاغ کند. اهمیت آن بدان میزان است که اگر انجام نگیرد، اصل رسالت به انجام نرسیده است. و وعده می دهد که او را حفظ خواهد کرد زیرا ابلاغ این پیام، مانع برخی را به خطر می اندازد و احتمال آن بود که به مخالفت برخیزند.</p>
<p>۳۴- پس از نزول آیه ابلاغ، پیامبر(ص) چه اقداماتی انجام دادند؟ دستور دادند همه توقف کنند و آنان که پیش رفته‌اند، برگردند. نماز ظهر را به جا آوردند و سپس، در یک سخنرانی مهم و مفصل مردم را برای دریافت آن پیام بزرگ آماده کرد. ولایت حضرت امیر را ابلاغ کرده و از حاضران خواست که مطالب گفته شده را به غایبان برسانند. سپس، مراسم بیعت آغاز گردید.</p>
<p>۳۵- حدیث غدیر چگونه بر امامت حضرت امیر دلالت دارد؟ پیامبر در این حدیث از مردم پرسیدند: ای مردم چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ مردم پاسخ گفتند: خدا و پیامبرش بر ما ولایت و سرپرستی دارند. سپس، حضرت فرمود: هرکس که من ولی و سرپرست اویم، علی نیز ولی و سرپرست اوست و این جمله را سه بار تکرار کرد. در پایان سخنرانی نیز از حاضران خواست که مطالب گفته شده را به غایبان برسانند. پس از آن، مردم برای عرض تبریک و شادباش به سوی امام آمدند و با وی بیعت کردند. - حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» درباره چه واقعه‌ای است؟ [ش ۸۶] درباره واقعه بزرگ غدیر و ولایت حضرت علی(ع)</p>

۳۶- حدیث غدیر را بیان و ترجمه کنید:

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ: هر کس که من ولی و سرپرستِ اویم ، علی نیز ولی و سرپرستِ اوست

۳۷- چند نفر از اصحاب پیامبر(ص)، حدیث غدیر را روایت کرده‌اند؟ چه تعداد از دانشمندان و تاریخ‌نویسان و مفسران اهل سنت این روایت را در کتابهای خود آورده‌اند؟

تعداد ۱۱۰ نفر از اصحاب پیامبر که در غدیر حاضر بوده‌اند، آن را بی‌هیچ واسطه‌ای از پیامبر نقل کرده‌اند. دانشمندان و تاریخ‌نویسان و مفسرانی از اهل سنت نیز این واقعه را با مدارک زیاد در کتابهای خود آورده‌اند که نام ۳۵۰ نفر آنها در کتاب «الغدیر» آمده است.

۳۸- اگرچه بعد از رحلت، زمامداری مسلمین به امام علی(ع) نرسید و واقعه عظیم غدیر نادیده گرفته شد اما و روشنگر بسیاری از اتفاقات پس از ایشان است. چگونگی برگزاری این مراسم و سخنان رسول خدا(ص)

- درست یا نادرست بودن گزاره‌های زیر را مشخص کنید: [ش ۹۳]

پس از رحلت رسول خدا(ص)، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت. ص

۳۹- پیامبر اکرم(ص)، حضرت علی و یازده فرزند ایشان(ع) را برای جانشینی خود کرده است. معرفی

۴۰- لازمه رتبه جانشینی پیامبر چیست؟

لازمه این مرتبه از جانشینی، علم و معرفت کامل و عصمت از گناه و اشتباه است؛ همان گونه که رسول خدا این دو ویژگی را دارا بود.

لازمه این مرتبه از جانشینی رسول خدا، کامل و از گناه و اشتباه است. [خ ۹۳]

۴۱- حضرت زهراء(س) بر چه اساس دارای مقام عصمت هستند؟ با وجود اینکه امام یا جانشین پیامبر نبوده‌اند؟

بر اساس آیه ولایت حضرت فاطمه زهرا جزء اهل بیت است و اگرچه عهده دار امامت نبوده، اما دارای علم و عصمت کامل است و بر اساس حدیث ثقلین پیروی از کلام و رفتار وی بر همه مسلمانان واجب و سرچشمه هدایت و رستگاری است.

۴۲- چرا مراسم غدیر هم زمان با بزرگ‌ترین اجتماع مسلمانان برگزار شد؟

همزمانی واقعه غدیر با حج می‌تواند در جهت اطلاع‌رسانی باشد تا این انتصاب به اطلاع مردم در سرزمین‌های مختلف برسد.

۴۳- چرا خداوند انجام ندادن مأموریت پیامبر در روز غدیر را مساوی با عدم انجام رسالت اعلام کرد؟

ادامه کار پیامبر اکرم(ص) بستگی کامل به امامت و رهبری حضرت علی(ع) داشت و اگر این واقعه اتفاق نمی‌افتاد و مردم حضرت علی(ع) را به عنوان جانشین پس از پیامبر نمی‌شناختند، اصل دین مورد تهدید قرار می‌گرفت.

۴۴- تبریک و تهنیت مردم به حضرت علی پس از پایان مراسم غدیر نشانه چیست؟

نشانه آن است که آن مردم دانستند حضرت علی(ع) به منصب امامت برگزیده شده و با گفتن تبریک، رضایت و وفاداری خود را اعلام کرده‌اند. و نشانه تعیین حاکم و جانشین است که در واقع بیان نوعی بیعت و قبول ولایت از جانب مردم بود.

۴۵- چرا «مولا» در حدیث غدیر به معنای سرپرست است، نه دوست؟

به سه جهت نمی‌توان «مولا» را به معنای دوست گرفت:

۱- پیامبر اکرم(ص) قبل از مردم سؤال کردند: «من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم چه: کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است.» و

مردم گفتند: خدا و پیامبرش، سپس پیامبر فرمودند: «من كنت مولا فلهذا علی مولا». این «مولا» باید متناسب با جمله قبل باشد که

خدا و رسول را از خود مؤمنان، سزاوارتر در تصرف معرفی می‌کند.

۲- اگر «مولى» به معنای دوست باشد، اعلام آن نمی‌تواند متناسب با آیه‌ای باشد که قبل از واقعه نازل شد و به پیامبر(ص) فرمود: اگر این

مأموریت را انجام ندهی، رسالت او را انجام نداده‌ای.

۳- طراحی و نحوه انجام این واقعه بزرگ و تاریخی و بیان خطبه‌ای بسیار طولانی متناسب با اعلام دوستی حضرت علی(ع) نیست بلکه

متناسب با اعلام رهبری و جانشینی است.

<p>۱- « شیعه » در لغت به چه معنا می‌باشد؟ (ذکر دو معنا) [خ ۹۲]</p> <p>به معنای پیرو ، یار و طرفدار</p>
<p>۲- آیا لغت شیعه در قرآن کریم بکار رفته است؟ به چه معنا و در کجا؟</p> <p>بله در قرآن کریم نیز به معنای پیرو ، یار و طرفدار به کار رفته . آنجا که حضرت ابراهیم(ع) شیعه و پیرو حضرت نوح(ع) معرفی شده است.</p>
<p>۳- از اینکه قرآن حضرت ابراهیم(ع) را شیعه معرفی می‌کند با اینکه در جای دیگر او را مسلم نامیده است چه استفاده‌ای می‌توان کرد؟</p> <p>اینکه هم می‌توان مسلم بود و هم می‌توان شیعه بود و ایندو منافاتی با هم ندارند و شیعه بدعت در دین نیست.</p>
<p>۴- حضرت رسول در چه زمان و در چه موقعیت تلاش می‌کردند تا حضرت امیر(ع) را به مردم معرفی کنند؟</p> <p>از همان ابتدای رسالت، به فرمان الهی، تلاش می‌کرد تا در موقعیت های مختلف حضرت علی را به مردم معرفی کند</p>
<p>۵- چه خصوصیتی در حضرت امیر(ع) سبب شد بود تا حضرت رسول ایشان را به مردم معرفی کند؟</p> <p>ایمان و عمل بی نظیر و معصومیت از گناه</p>
<p>۶- پیروی از امام علی(ع) و عمل به دستورات ایشان چه نتیجه‌هایی به دنبال دارد؟</p> <p>رسول خدا به مردم تأکید می‌کرد که پیروی از امام علی و عمل به دستورات او مانع گمراهی و سرگردانی می‌شود و نجات جامعه بشری را به دنبال دارد.</p>
<p>۷- در حدیث جابر از پیامبر(ص) که در کنار خانه خدا نقل شده است، حضرت امیر(ع) و پیروان ایشان چگونه توصیف شده‌اند؟</p> <p>سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و کسانی که از او پیروی کنند، رستگاری و در روز قیامت، اهل نجات اند.</p>
<p>۸- مصداق اولئک هم خیر البریه چه کسانی هستند؟</p> <p>حضرت امیرالمؤمنین(ع)</p>
<p>۹- ویژگی های پیامبر اکرم در رهبر جامعه اسلامی را نام ببرید؟</p> <p>۱- تلاش برای برقراری عدالت اجتماعی</p> <p>۲- محبت و مدارا با مردم</p> <p>۳- سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم</p> <p>۴- مبارزه با فقر و محرومیت</p>
<p>۱۰- ویژگی های امیر مومنان را نام ببرید.</p> <p>۱- عدالت بی مانند</p> <p>۲- علم بی کران</p>
<p>۱۱- تربیت حضرت امیر(ع) از زمان کودکی در دامان پیامبر(ص) به چه جهت بود؟[خ ۹۴]</p> <p>این تربیت بدان جهت بود که حضرت علی پس از رسول خدا راه آن حضرت را ادامه دهد و با تکیه بر دانش الهی خود، مردم را در زمینه احکام و معارف دینی هدایت کند.</p>
<p>۱۲- از سخن پیامبر اسلام (ص): «من شهر علمم و علی در آن است ، هر کس می‌خواهد به این علم برسد ، باید از در آن وارد شود.» چه نکاتی به دست می‌آید؟ (ذکر دو مورد) [د ۹۰]</p> <p>- حضرت علی(ع) پس از رسول خدا از همه داناتر است.</p> <p>- حضرت علی(ع) در علم خود معصوم است و گرنه رسول خدا(ص) نمی‌فرمود که ؛ همه باید به ایشان مراجعه کنند.</p> <p>- بر مردم واجب است که از دانش حضرت علی(ع) بهره ببرند و مطابق نظر ایشان عمل کنند زیرا ایشان راه رسیدن به علم پیامبر است و بهره‌مندی از علم پیامبر هم بر همه واجب است.</p>
<p>۱۳- از اینکه حضرت امیر (ع) در شهر حکمت معرفی شده‌اند چه استفاده‌ای می‌توان کرد؟</p> <p>هیچ گاه نمی‌توان وارد شهری شد، مگر از در آن. یعنی نمی‌توان به حکمت رسید جز از طریق حضرت امیر(ع).</p>
<p>۱۴- از اینکه حضرت امیر و فرزندان ایشان(ع) به کشتی نوح مثل زده شده‌اند چه استفاده‌ای می‌توان کرد؟</p> <p>هرکس بر همراه کشتی نجات اهل بیت شود نجات یابد و هرکس سرپیچی کند، هلاک شود.</p>

۱۵- از اینکه حضرت امیر و فرزندان ایشان(ع) به ستارگان آسمان مثل زده شده‌اند چه استفاده‌ای می‌توان کرد؟ چون ستاره ای غایب شود، ستاره ای دیگر طلوع می‌کند تا روز قیامت. پس امامت تا روز قیامت ادامه دارد.

۱۶- تمجیدهای فراوان پیامبر(ص) و مقام و منزلت حضرت امیر(ع) نزد خداوند به چه خاطر بوده است؟ مقام و منزلت حضرت علی نزد خدا و تمجیدهای فراوان رسول اکرم از ایشان، بدون سبب و یا به خاطر خویشاوندی با پیامبر نیست، بلکه بخاطر (ایمان بی‌نظیر) و (عمل بی‌مانند) ایشان است. صداقت، ایثار، جهاد، یک رنگی، وفاء، عبادت، علم و سایر کرامت های اخلاقی ایشان را به چنین مقامی رسانده است.

- مقام و منزلت حضرت علی (ع) در نزد خدا و پیامبر به سبب (ایمان بی‌نظیر) و (عمل بی‌مانند) ایشان است. [خ ۹۲]

۱۷- یکی از ویژگی‌های ممتاز حضرت امیر(ع) که عدالت‌خواهی است؛ را توضیح دهید. یکی از ویژگی‌های ممتاز امیرمؤمنان عدالت‌خواهی و دفاع از مظلومان بود. آن حضرت «عدالت اجتماعی» را رسالت پیامبران می‌شمرد و در دفاع از عدالت از پیشتازان بود.

۱۸- چرا مظلومان و ستم‌دیدگان شیفته حضرت امیر(ع) شدند و به رهبری ایشان دل بستند؟ [ش ۹۳]
زیرا وقتی امیرمؤمنان(ع) به حکومت رسیدند، بازگشت به عدالت و مساوات را سرلوحه کار خود قرار داد.

۱۹- دیدگاه امامان درباره عدل چه بوده است؟

این بزرگواران، همواره از عدل به عنوان یک اصل اساسی اسلام یاد می‌کردند و بی‌توجهی به آن را، بی‌توجهی به یک اصل اسلام می‌شمردند.

۲۰- چرا نام شیعیان و پیروان امیرمؤمنان با عدالت اسلامی همراه شد؟

امامان بزرگوار پرچم مبارزه با ظلم را برافراشته نگه داشتند و تا امام یازدهم، هر کدام پس از دیگری در این راه به شهادت رسیدند. این بزرگواران، همواره از عدل به عنوان یک اصل اساسی اسلام یاد می‌کردند و بی‌توجهی به آن را، بی‌توجهی به یک اصل اسلام می‌شمردند. به همین جهت نام شیعیان و پیروان امیرمؤمنان با عدالت اسلامی همراه شد.

۲۱- شناخت جایگاه شیعه و تبیین علمی و تاریخی حقانیت آن ما را از چه مسئله‌ای نباید غافل کند؟
از مسأله ای مهم و حیاتی، یعنی حفظ وحدت مسلمانان و تلاش برای سربلندی، عزت، استقلال و حفظ منافع آنان.

۲۲- چه اموری زمینه‌ساز وحدت میان مسلمانان است؟ [خ ۹۱]

باورهای مشترک فراوان، مانند اعتقاد به خدا، پیامبر اکرم، قرآن و قیامت، زمینه ساز وحدت بین ما مسلمانان است.

۲۳- چرا رسول خدا(ص) به صورت‌های گوناگون فضائل حضرت علی(ع) را برای مردم بیان می‌کرد؟

تا دل‌های مردم را برای پذیرفتن امامت و رهبری کسانی آماده کند که: میان عرب و غیرعرب تفاوتی قائل نمی‌شدند و مردم را به تعقل، عدالت و بندگی خداوند فرا می‌خواندند و در زندگی دنیایی مانند معمولی ترین افراد زندگی می‌کردند

۲۴- مقصود از این سخن پیامبر(ص) که «علی با حق است و حق با علی است» چه می‌باشد؟

مقصود جدایی ناپذیری حضرت علی(ع) و حق از همدیگر است.

۲۵- چه رابطه ای میان این سخن پیامبر(ص) که «علی با قرآن و قرآن با علی است» و حدیث ثقلین وجود دارد؟

در حدیث ثقلین آمده که عترت و قرآن از یکدیگر جدایی ناپذیرند. یکی از مصادیق عترت، حضرت علی(ع) است و این حدیث هم که می‌فرماید «علی با قرآن و قرآن با علی است» تأکید بر حدیث ثقلین است.